

Markeringsspråk og XML

Nettsider og XHTML

```
<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<eventyr>
Det var en gang...
...
og snipp, snapp, snute, så var det eventyret ute.
</eventyr>
```

Læreboka kapittel 3 og 4

5. september 2007

XML og XHTML

- ❑ XML = EXtensible Markup Language
 - Laget for å beskrive informasjon.
 - Brukes for
 - » Lagring av semistrukturerte data.
 - » Overføring av data mellom systemer.
- ❑ XHTML = EXtensible HyperText Markup Language
 - Laget for å vise frem informasjon.
 - Brukes for
 - » Markering av tekster som skal vises frem av en nettleser.
- ❑ Standardisert av World Wide Web Consortium – se <http://www.w3.org/>

Markering av tekst

- ❑ Spesifikk markering (eksempel fra WordStar)

.PL 66	page length 66 linjer
.MT 6	margin top = 6 linjer
.MB 9	margin bottom = 9 linjer
^B Innhold INF1040^B	switch bold on and off

| ^BINF1040^B skal vi blant annet lære ...
- ❑ Generalisert markering (eksempel fra XHTML)

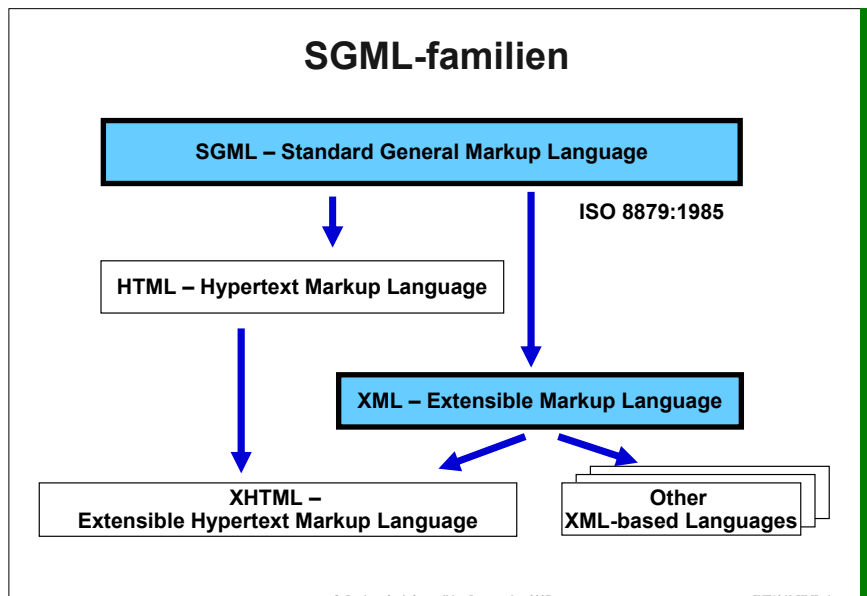
```
<h1>Innhold INF1040</h1>
<p>| <strong>INF1040</strong> skal vi blant annet lære...</p>
```
- ❑ Generisk markering (eksempel fra XML)

```
<chapter>
<chapter name>Innhold INF1040</chapter name>
<paragraph>| <span>INF1040</span> skal vi blant annet lære...
</paragraph>
...
</chapter>
```

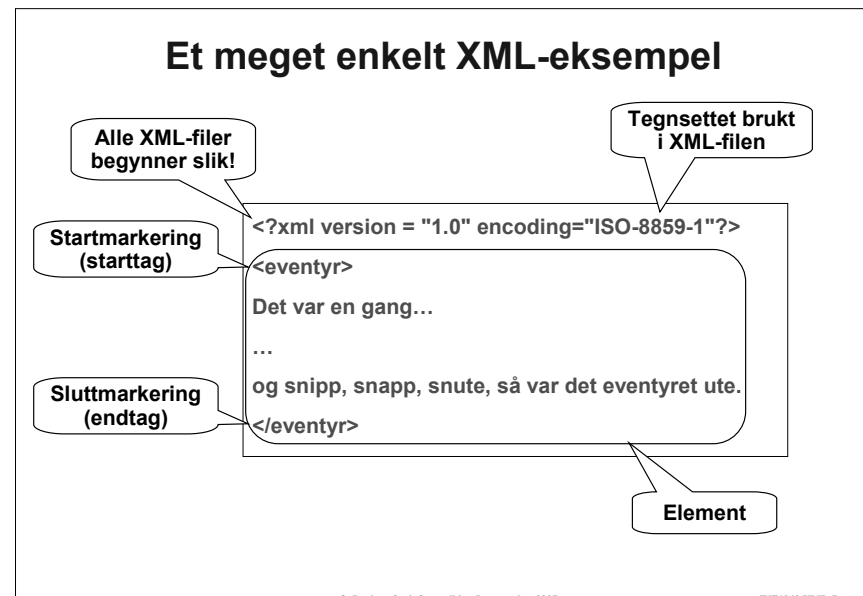
Direkte redigering av markert tekst

- ❑ **Trinn 1: Generalisert eller generisk markering**
Hver enkelt del av teksten deklarerer til å være av en bestemt type (f.eks. overskrift, brødtekst, sitat, liste...)
- ❑ **Trinn 2: Formatering**
Hver av teksttypene tilordnes en kombinasjon av formater (ofte kalt en stil).
- ❑ **Prinsipp: Skill mellom innhold (hva er teksten) og visualisering (hvordan vise frem teksten).**

SGML-familien

Et meget enkelt XML-eksempel

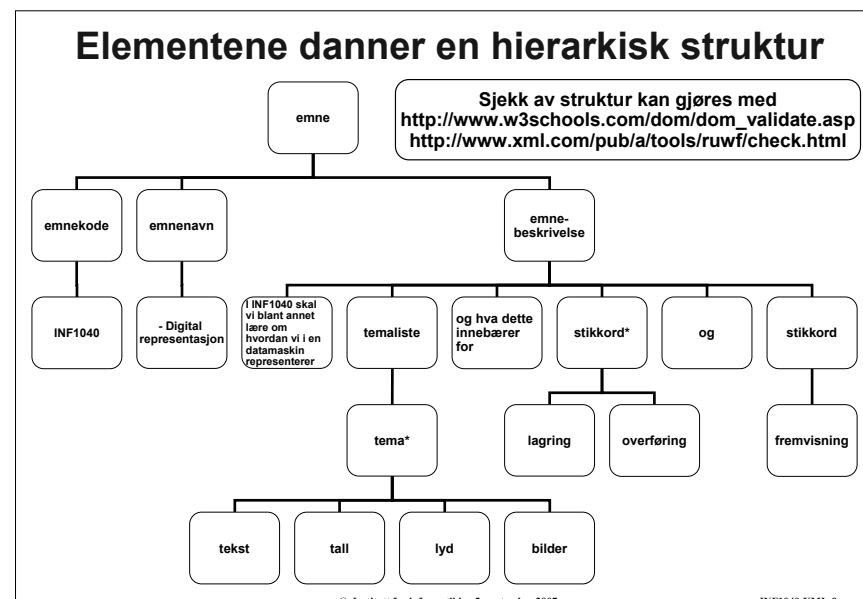
Et litt mer avansert XML-eksempel

```

<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<emne id="ifi12345">
<emnekode>INF1040</emnekode>
<emnenavn>Digital representasjon</emnenavn>
<emnebeskrivelse>I INF1040 skal vi blant annet lære om hvordan vi i en
datamaskin representerer
<temaliste>
<tema>tekst</tema>
<tema>tall</tema>
<tema>lyd</tema>
<tema>bilder</tema>
</temaliste>
og hva dette innebærer for
<stikkord>lagring</stikkord>,
<stikkord>overføring</stikkord> og
<stikkord>fremvisning</stikkord>.
</emnebeskrivelse>
</emne>
  
```

Vi snakker gjerne om et "XML-dokument", selv om det ikke er meningen å skrive det ut på papir. Terminologien understreker imidlertid at XML er et tekstbasert format.

Elementene danner en hierarkisk struktur

Oppbyggingen av et element

- ❑ Et element må ha både en start- og en slutt-markering
<markering>elementinnhold</markering>
- ❑ Elementer kan ha attributter i startmarkeringen: attributt="verdi"
- ❑ Tomme elementer kan ha en kombinert start- og sluttmarkering <markering/>
- ❑ Regler for elementnavn
 - Kan inneholde bokstaver, tall og andre tegn.
Ikke-engelske bokstaver er tillatt,
men det er ikke sikkert all programvare forstår dem
 - Kan ikke inneholde mellomrom (space)
 - Kan ikke starte med tall, skilletegn eller xml, XML, Xml (men med _)
 - Unngå tegnene – . : De kan lett misforstås

Spesielle tegn

- ❑ Tegnene < > & har en spesiell betydning i XML
(de brukes som "escape"-tegn)
- ❑ Hvis slike tegn inngår i teksten, må de kodes på en spesiell måte:
&tegnnavn; eller &#kodepunkt;
- ❑ altså:

<	<	<
>	>	>
&	&	&

x betyr at kodepunktet er angitt i heksadesimal!
- ❑ For konvertering fra Unicode-tegn til heksadesimal, bruk for eksempel <http://pioneer.stereo.lu/converter.html>

To anvendelser av XML

- ❑ Som et "lingua franca" mellom systemer
 - Endelig en "standard" !
 - Emneorienterte markeringer må defineres
(begge systemer må ha samme oppfatning av <eventyr>)
 - Er tekstlig format alltid hensiktsmessig?
 - Stor datamessig "overhead"
Men: Store muligheter for komprimering
- ❑ Lagring av XML-dokumenter i en database
 - "Native" XML-database
 - Trenger vi enda en type database?

Eksempel på en Dokumenttypedefinisjon - DTD

Dokumenttypedefinisjon på filen emne.dtd:

```
<!ELEMENT emne (emnekode, emnenavn, emnebeskrivelse)>
  <ELEMENT emnekode (#PCDATA)>
  <ELEMENT emnenavn (#PCDATA)>
  <ELEMENT emnebeskrivelse (#PCDATA|temaliste|stikkord)*>
    <!ELEMENT temaliste (tema)*>
    <ELEMENT tema (#PCDATA)>
  <ELEMENT stikkord (#PCDATA)>
```

Parced Character Data, dvs vanlig tekst

På filen emne.xml

```
<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<!DOCTYPE emne SYSTEM "emne.dtd">
<emne>
<emnekode>INF1040</emnekode>
...
...
Dokumenttypedeclarasjon
```

Et XML-skjema

```
<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
<emne xsi:schemaLocation="emne.xsd">
<emnekode>INF1040</emnekode>
```

På filen emne.xsd:

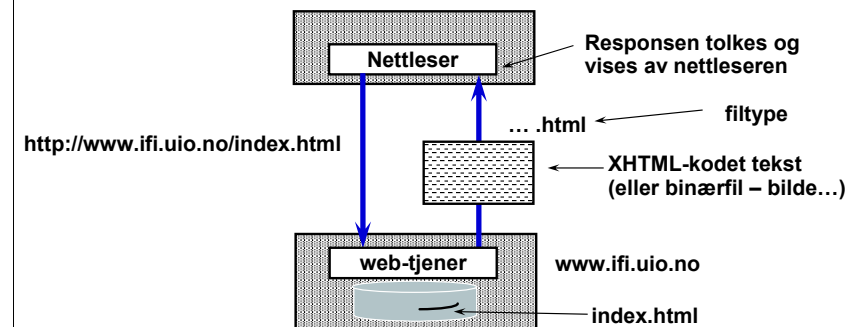
```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<xs:schema xmlns:xs="http://www.w3.org/2001/XMLSchema">
  <xs:complexType>
    <xs:sequence>
      <xs:element name = "emnekode" type="xs:string"/>
      <xs:element name = "emnenavn" type="xs:string"/>
      <xs:element name = "emnebeskrivelse">
        <xs:complexType mixed="true">
          <xs:element name = "tema" type="xs:string"
            minOccurs="2" maxoccurs="10"/>
          <xs:element name = "stikkord" type="xs:string"
            minOccurs="0" maxoccurs="unbounded"/>
        </xs:complexType>
      </xs:sequence>
    </xs:complexType>
  </xs:schema>
```

© Institutt for informatikk – 5. september 2007

INF1040-XML-14

XHTML – Extensible Hypertext Markup Language

- ❑ XML med en spesiell DTD egnet for utforming av nettsider
se <http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd>
- ❑ Erstatning for HTML – Hypertext Markup Language
- ❑ Viktig bestanddel av Hypertext Transfer Protocol – HTTP

© Institutt for informatikk – 5. september 2007

INF1040-XML-15

Tre varianter av XHTML

For XHTML kan vi velge mellom tre ulike DTDer

- ❑ **Transitional**
Litt romslig DTD som bl.a. tillater elementer og attributter som har med visuell presentasjon å gjøre.
Egnet for XHTML som er oppussede versjoner av tradisjonell HTML
- ❑ **Frameset**
DTD som tillater bruk av rammer ("frames").
Omdiskutert teknologi.
- ❑ **Strict**
DTD som utelukker elementer og attributter som har med visuell presentasjon å gjøre – dette skal uttrykkes i stiler og stilark

Vi skal bruke strict!

© Institutt for informatikk – 5. september 2007

INF1040-XML-16

Hva INF1040 ikke dekker

- ❑ **Dynamiske nettsider (INF1050)**
Nettsider som bygges opp "on the fly" på web-tjeneren, ofte på grunnlag av data som hentes fra en database
- ❑ **Forms (INF1050)**
Formularer som brukeren av nettstedet kan fylle ut
- ❑ **Image-maps**
Klikkbare bilder
- ❑ **Klient-programmering**
Bruk av skriptspråk for å skape liv i nettsiden
- ❑ **Java-Applets og ActiveX-controls**
Små programmer som lastes ned fra web-tjeneren og som utføres på klienten
- ❑ **Sikkerhetsaspekter**

© Institutt for informatikk – 5. september 2007

INF1040-XML-17

Den minimale XHTML nettside

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
```

```
<!DOCTYPE html
```

```
  PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
```

```
  "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
```

```
<html xmlns = "http://www.w3.org/1999/xhtml">
```

```
  <head>
```

```
    <title> En minimal nettside </title>
```

```
  </head>
```

```
  <body>
```

```
    <p>Hallo, verden!</p>
```

```
  </body>
```

```
</html>
```

Angivelse av
DTD

Angivelse av
navnerom

Publisering av nettsiden (på lfi)

- ❑ Legg opp en mappe med navn `www_docs` på brukerområdet ditt (hvis den ikke er der fra før), og gi den tilgangstillatelser 755
 - > `chmod a+rx www_docs`
- ❑ Legg XHTML-teksten du vil publisere i mappen `www_docs`, sørg for at filtypen er `html` eller `htm`, og gi filen tilgangstillatelser 644
 - > `chmod a+r fil.html`
- ❑ Nå er nettsiden tilgjengelig under URLen `http://folk.uio.no/~brukernavn/filnavn.html`

I det øyeblikk du har satt tilgangstillatelsene, er nettsiden offentlig tilgjengelig ved hjelp av nettlelere over hele Internett.

Tenk over hva du publiserer!